

Ochrana životného prostredia pred hlukom v nových hygienických predpisoch

Rozsiahla koncepcná prestavba hygienických predpisov, sčasti vyplývajúca z prispôsobovania sa našich predpisov európskemu právu, zasiahla aj predpisy riadiace ochranu pred hlukom. Doterajší základný predpis o ochrane pred hlukom (nariadenie vlády č. 40/2002 Z. z. o ochrane zdravia pred hlukom a vibráciám), ktorý spolu s príslušnými ustanoveniami zákona č. 272/1994 Z. z. o ochrane zdravia ľudí v znení neskorších predpisov reguloval danú oblasť do 31. 5. 2006, bol začiatkom roku 2005 doplnený zákonom č. 2/2005 Z. z. o posudzovaní a kontrole hluku vo vonkajšom prostredí a naň nadväzujúcimi predpismi (nariadenie vlády č. 43/2005 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o strategických hlukových mapách a akčných plánoch ochrany pred hlukom; vyhláška MZ SR č. 195/2005 o podrobnostiach o požadovaných údajoch poskytovaných k strategickým hlukovým mapám), kde sú určené povinnosti a pravidlá pre vypracovanie strategických hlukových máp a akčných plánov ochrany pred hlukom. Nariadenie vlády č. 40/2002 Z. z. bolo postupne do 1. 6. 2006 nahradené tromi predpismi, a to nariadením vlády č. 416/2005 Z. z. o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou vibráciám pri práci, nariadením vlády č. 115/2006 Z. z. o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou hluku a nariadením vlády č. 339/2006 Z. z. o ochrane pred hlukom v komunálnom prostredí, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií).

Zákon NR SR č. 2/2005 Z. z. o posudzovaní a kontrole hluku vo vonkajšom prostredí

Týmto zákonom sa prenáša do slovenskej legislatívy smernica Európskeho parlamentu a Rady č. 2002/49/EC, ktorá sa týka posudzovania environmentálneho hluku. Smernica stanovuje spoločný a jednotný postup pri ochrane pred hlukom vo vonkajšom prostredí prostredníctvom podrobného mapovania hluku a následne vypracovania akčných plánov ochrany pred hlukom. Cieľom je zamedzenie, obmedzenie a prevencia škodlivých účinkov hluku na človeka.

Strategické hlukové mapy sa vypracujú do 30. 6. 2007 pre aglomerácie nad 250 000 obyvateľov, pre cesty s prejazdom viac ako 6 000 000 vozidiel ročne, pre železnice s prejazdom viac ako 60 000 vlakov ročne a pre letiská s viac ako 50 000 vzletmi alebo pristátiami ročne. V ďalšej etape, s ukončením do r. 2012, sa pripravujú strategické hlukové mapy pre aglomerácie nad 100 000 obyvateľov a pre cesty a železnice s polovičnou premávkou ako v predchádzajúcej etape. Strategické hlukové mapy slúžia ako podklad pre vypracovanie akčných plánov ochrany pred hlukom, ktoré musia byť vyhotovené rok po vypracovaní hlukových máp. Podrobnosti o obsahu strategických hlukových máp a akčných plánov sú uvedené v nariadení vlády, ďalšie informácie potrebné pre ich spracovanie vydáva Ministerstvo zdravotníctva SR (vyhláška, odborné usmernenia).

Keďže jedným z cieľov je aj informovanie verejnosti

o zaťažení územia hlukom a o škodlivých účinkoch hluku, ukladá sa v zákone povinnosť sprístupniť výsledky mapovania hluku verejnosti. Taktiež je potrebné prerokovať návrhy akčných plánov ochrany pred hlukom s verejnosťou a informovať verejnosť o prijatých záveroch a opatreniach. Vybrané informácie zo strategických hlukových máp a z akčných plánov sa poskytujú Európskej komisii. Akčný plán ochrany pred hlukom, vytvorený pre aglomeráciu, pozemnú komunikáciu alebo železničnú dráhu obsahuje zhrnutie výsledkov mapovania hluku, popis vykonaných opatrení, záznamy z prerokovaní, určenie potrebných opatrení, dlhodobú stratégiu a ďalšie informácie týkajúce sa znižovania hluku v životnom prostredí.

Zákon č. 2/2005 Z. z. nie je určený na priame riešenie problémov s hlukom na miestnej úrovni, nestanovuje žiadne limity a je použiteľný iba na vyššie uvedené účel a na strategické rozhodovanie napr. pri územnom plánovaní.

Nariadenie vlády SR č. 339/2006 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií.

Ochrana pred hlukom v životnom prostredí bola zachytená v našej legislatíve v širokom rozsahu už vo vyhláške č. 14/1977 Zb. o ochrane zdravia pred nepriaznivými účinkami hluku a vibrácií a od 1. 2. 2002 v nariadení vlády č. 40/2002 Z. z. Terajší predpis obsahuje prípustné hodnoty hluku pre vonkajšie a vnútorné prostredie okrem hluku na pracoviskách a určuje podrobnosti hodnotenia hluku.

Dôležitou zmenou je v porovnaní s predchádzajúcim predpisom iné rozdelenie dňa na časti, v ktorých sa priemeruje hluk. Dvadsaťštyrihodinový deň sa delí na deň (od 6.00 do 18.00), večer (od 18.00 do 22.00) a noc (od 22.00 do 6.00) a prevzaté to bolo zo smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2002/49/EC. Z toho vyplýva, že krátkotrvajúce zvuky sa najmä večer rozpočítavajú do kratšieho časového intervalu, a teda ich hladina musí byť nižšia, čím sa obmedzuje ich rušivosť. Prejaví sa to napr. pri hodnotení reštaurácií, pivární a pod., ktorých rušivosť pre okolie sa prejavovala najmä večer. Rušivosť v noci je obmedzená rovnako ako doteraz zníženým limitom o 10 dB.

Hluk vo vonkajšom prostredí sa hodnotí samostatne pre dopravu po cestách, pre železničné dráhy, leteckú dopravu a hluk z iných zdrojov ako z dopravy. Rozdelením hodnotenia na jednotlivé zdroje sa umožní jednoduchšia kontrola zdrojov. Dôvodom je tiež to, že strategické hlukové mapy sa budú podľa zákona č. 2/2005 Z. z. zostavovať samostatne pre jednotlivé druhy dopravy a podobne sa budú pripravovať aj ochranné opatrenia.

Niektoré najnižšie hodnoty vo vonkajšom prostredí pre noc boli zvýšené o 5 dB na 45 dB, čo je hodnota prevzatá z odporúčania WHO (Svetová zdravotnícka organizácia). Doterajšia hodnota 40 dB pre noc bola častokrát nekontrolovateľná, pretože hluk pozadia (najmä v mestách) je v noci vyšší. Novým ustanovením v § 36 zákona č. 126/2006 Z. z. o verejnom zdravotníctve a o doplnení niektorých zákonov však bola posilnená právomoc obce oprávnením obmedziť na ochranu pred hlukom prevádzku zdrojov hluku vrátane verejnej produkcie hudby, ktorej dôsledkom je obťažovanie ľudí. To umožňuje udržať ticho v doteraz hlukom nezasiahnutých zónach.

Hluk prenikajúci z vonkajšieho prostredia do chránených vnútorných priestorov sa hodnotí najmä vtedy, ak hladina hluku prekračuje prípustné hodnoty. Ak sa pritom zistí, že hluk vo vnútornom prostredí prekročí prípustné hodnoty, musia sa pri návrhu alebo výstavbe navrhnuť a vykonať také opatrenia na zdrojoch hluku alebo na zvukozodolných vlastnostiach fasády, aby boli splnené ustanovené požiadavky. Pri tomto postupe sa musí zabezpečiť, aby ochrana pred hlukom bola zaručená súčasne s predpísaným vetraním vnútorného priestoru. Takáto požiadavka bola formulovaná už v predchádzajúcom nariadení vlády a nepriamo vyplývala aj zo starších predpisov, doteraz však robí z nepochopiteľných dôvodov veľké problémy projektantom aj realizátorom najmä budov na bývanie, napriek tomu, že informácie sú v odbornej literatúre dostatočné a sortiment výrobkov na zabezpečenie vetrania je primeraný a investične nenáročný. Meranie a hodnotenie hluku sa vykonáva podľa technických noriem a jednoznačne sa predpisuje pri uvedení stavby do užívania. V súčasnosti sa na meranie a hodnotenie hluku pripravuje metodické usmernenie. Európske predpisy neurčujú limity hluku v komunálnom prostredí, ich stanovenie je ponechané na národnú legislatívu. Limity uvedené v tomto nariadení vlády sú v súlade s predpismi okolitých štátov a sú určené ako kompromis zohľadňujúci nároky človeka na ideálne prostredie na jednej strane a technicko-ekonomické možnosti na strane druhej.

Ing. Peter Rybár
Regionálny úrad verejného zdravotníctva
Bratislava